

KempenKind
ONDERWIJSSTICHTING

Deel 1:
Algemeen deel
2015-2019

Ondersteuningsplan

d'n Opstap Lage Mierde

De Abberwinde Hooge Mierde

Clemensschool Hulsel

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
1.1. PASSEND ONDERWIJS	3
1.2. TRANSITIE JEUGDZORG.....	4
1.3. EÉN ONDERSTEUNINGSPLAN VOOR DRIE SCHOLEN.....	4
2. ALGEMEEN GEDEELTE	4
2.1. VISIE OP ONDERSTEUNING	5
2.2. BASISONDERSTEUNING EN EXTRA ONDERSTEUNING	5
2.3. INDICEREN VANUIT ONDERWIJSBEHOEFTE.....	6
2.4. TOELEIDING NAAR EXTRA ONDERSTEUNING	6
2.5. TOELAATBAARHEIDSVERKLARING	7
2.6. DE ONDERSTEUNINGSPROCEDURE	7
2.6.1. <i>cyclus I-zorgroute</i>	7
2.6.2. <i>Inzet extra ondersteuning</i>	9
2.6.3. <i>Van Zorg- naar ondersteuningsniveaus</i>	9
2.7. CYCLUS HGW-OGW	10
2.7.1. <i>Taken / verantwoordelijkheden bij cyclus HGW-OGW</i>	11
2.8. KERNDOELEN.....	12
2.9. REFERENTIE-NIVEAUS	12
2.10. TOETSEN EN NORMERING	13
2.11. REGISTREREN EN VORDERINGEN	14
2.11.1. <i>De Normering</i>	14
2.11.1. <i>Wijze van registreren en omgaan met toetsgegevens</i>	15
2.11.2. <i>Trendanalyses</i>	15
2.12. GROEPS- EN LEERLINGBESPREKING	16
2.12.1. <i>Groepsbespreking</i>	16
2.12.2. <i>Individuele leerlingbespreking</i>	16
2.12.3. <i>Leerlingbespreking volgens de incidentmethode</i>	16
2.12.4. <i>Ondersteuningsteam</i>	17
2.13. HANDELINGSPLANNEN / ARRANGEMENTEN / ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF	17
2.14. ORTHOTHEEK	17
2.15. AANDACHTSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST	18
2.15.1. <i>Passend Onderwijs</i>	18
2.15.2. <i>Toetsen Leerling Volg Systeem (LVS)</i>	18
3. BELEID	19
3.1. BELEID TEN AANZIEN VAN MEERBEGAAFDE LEERLINGEN	19
3.2. BELEID T.A.V. “KLEUTERGROEP-VERLENGING”	20
3.3. BELEID TEN AANZIEN VAN DOUBLEREN.....	20
3.4. DYSLEXIEPROTOCOL STAPPENPLANNEN GROEP 1-8	21
4. PARTNERS IN DE ONDERSTEUNING	25
4.1. GGD.....	25
4.2. CENTRUM VOOR JEUGD EN GEZIN (CJG)	25
4.3. ORTHOPEDAGOOG EN CENTRUM PASSEND ONDERWIJS KEMPENKIND	26
5. TAKEN LEERKRACHT, INTERN BEGELEIDER, DIRECTIE	27
5.1. TAKEN LEERKRACHT OP GEBIED VAN ONDERSTEUNING.....	27
5.2. TAKEN INTERN BEGELEIDER.....	27
5.3. TAKEN MANAGEMENTTEAM	28

I. Inleiding

Voor u ligt het ondersteuningsplan van drie, intensief samenwerkende basisscholen:

Basisschool De Akkerwinde Averbodelaan 1 5095 AS Hooge Mierde Brinnr. 03 WM Teamleider: Baukje de Wit	Basisschool D'n Opstap Broekkant 9 5094 GA Lage Mierde Brinnr. 06 TF Teamleider: Stella Rensma	De Clemensschool Huisacker 9 5096 BW Hulsel Brinnr. 05 BX Teamleider: Thieu van der Heijden
--	---	--

Directeur: Bas van de Bosch	Intern Begeleider: Arno Rooijackers
--------------------------------	--

Als scholen voor primair basisonderwijs geven we les aan een diverse groep kinderen. We zijn verantwoordelijk voor het bieden van goede ondersteuning aan deze kinderen en willen daarbij recht doen aan de verschillen in leer- en ontwikkelingsmogelijkheden. We willen nauw samenwerken als basisscholen zodat we gebruik kunnen maken van elkaars expertise en efficiënt kunnen werken, maar ook als afzonderlijke scholen, met alle partners die bij ons onderwijs betrokken zijn. Het doel is voor iedereen hetzelfde....het bieden van een optimale ondersteuning aan de aan ons toevertrouwde leerlingen.

1.1. Passend Onderwijs

Op 1 augustus 2014 is de nieuwe wet op Passend Onderwijs in werking getreden. In dit ondersteuningsplan worden de meest belangrijke veranderingen die deze wetswijziging met zich meebrengen opgenomen.

Met de komst van Passend Onderwijs krijgen alle scholen een zorgplicht. Dat betekent dat scholen verantwoordelijk zijn om elk kind een goede onderwijsplek te bieden. Op de eigen school, eventueel met extra ondersteuning in de klas, op een andere reguliere school in de regio of in het speciaal (basis) onderwijs. Ouders worden hierbij nauw betrokken. Om aan alle kinderen daadwerkelijk een goede onderwijsplek te kunnen bieden, vormen reguliere en speciale scholen samen regionale samenwerkingsverbanden.

Door passend onderwijs kunnen meer kinderen, eventueel met extra ondersteuning, in het reguliere onderwijs blijven.

Passend onderwijs is dus geen schooltype; kinderen zitten niet 'op' passend onderwijs. In het nieuwe systeem van passend onderwijs krijgen scholen die samenwerken in een samenwerkingsverband geld om het onderwijs te regelen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

De samenwerkende scholen maken een plan om er met dat geld voor te zorgen dat iedere leerling binnen het samenwerkingsverband passend onderwijs krijgt. In het ene samenwerkingsverband zullen scholen dat anders organiseren dan in andere samenwerkingsverbanden.

De scholen van onderwijsstichting KempenKind vallen onder Samenwerkingsverband PO De Kempen. Het hoofdkantoor is gevestigd in Veldhoven.

1.2. Transitie jeugdzorg

Ook binnen de jeugdzorg is er heel wat veranderd. Met ingang van januari 2015 is een nieuw jeugdstelsel in werking getreden. De gehele jeugdzorg is vanaf dit moment onder verantwoordelijkheid van de gemeenten gekomen. Deze transitie gaat gepaard met een inhoudelijke vernieuwing: de transformatie.

Met de stelselwijzingen Passend Onderwijs en Transitie jeugdzorg wordt de verantwoordelijkheid voor hulp aan kinderen en gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben, belegd bij schoolbesturen en gemeenten. Schoolbesturen krijgen de opdracht en de middelen om elk kind passend onderwijs te bieden. Gemeenten worden verantwoordelijk voor hulp aan jeugdigen en ouders in gezin, wijk en buurt. Beiden krijgen de opdracht om de speelvelden met elkaar te verbinden en de plannen over en weer af te stemmen. Dat ligt voor de hand omdat de achterliggende gedachte dezelfde is, namelijk: effectiever, sneller en preventieve ondersteuning bieden aan kinderen en ouders die hulp nodig hebben bij opgroeien, opvoeding en onderwijs.

Om zichtbaar te maken welke aspecten jeugdzorg-gerelateerd zijn en welke onderwijs-gerelateerd, is de term “zorg” voortaan daadwerkelijk gekoppeld aan jeugdzorg. Binnen het onderwijs zal de term “ondersteuning” gehanteerd gaan worden. Het idee hierachter is dat we onze kinderen in gezamenlijkheid ondersteunen bij hun groei naar volwassenheid. We doen hiermee recht aan aspecten als *samenwerking*, *eigenaarschap*, *zelfverantwoordelijkheid* en *zelfstandigheid*, aspecten waaraan we steeds meer waarde hechten en die we verder uitwerken in ons schoolplan.

Bovenstaande informatie is aanleiding geweest om de term Zorgplan met ingang van het schooljaar 2014-2015 om te zetten in Ondersteuningsplan.

1.3. Eén ondersteuningsplan voor drie scholen

Zoals aangegeven werken de basisscholen in Hooge Mierde, Lage Mierde en Hulsel sinds een aantal jaren intensief samen. De scholen worden geleid door één directeur. Tot oktober 2014 hadden de scholen een eigen intern begeleider. Onderwijsstichting “KempenKind”, de stichting waaronder de scholen ressorteren, heeft de interne begeleiding binnen de hele organisatie opnieuw vorm gegeven. Dit heeft geresulteerd in de benoeming van één intern begeleider voor de drie genoemde scholen per 15 oktober 2014.

In het schooljaar 2014-2015 is hard gewerkt aan het opzetten van een gezamenlijke ondersteuningsstructuur. Deze is nu gerealiseerd.

Alle scholen werken op een eenduidige manier. Zo vinden klassenconsultaties, groepsbesprekingen, trendanalysebesprekingen e.d. op gelijke wijze plaats. Dit draagt bij aan een efficiënte werkstructuur.

Het ondersteuningsplan bestaat uit twee delen:

Deel 1: Algemeen gedeelte

Dit deel is in 2015 opgesteld en in principe voor vier schooljaren geldend. Het ondersteuningsplan maakt deel uit van het schoolplan en “loopt” in dezelfde cyclus mee.

Deel 2: Veranderparagraaf

Dit deel is meer praktisch van aard en wordt elk schooljaar aangepast. Hierin staan o.a. de jaarplanning, de kwantitatieve gegevens en de diverse formats.

2. Algemeen gedeelte

2.1. Visie op ondersteuning

Onze identiteit bestaat uit betrokkenheid, zorgzaamheid en verantwoordelijkheid voor alle leerlingen die aan ons zijn toevertrouwd. We erkennen de uniciteit van ieder kind en willen hiernaar handelen.

Onze gemeenschappelijke visie is:

Kind-nabij Passend Onderwijs voor zoveel mogelijk kinderen die daardoor met plezier naar school gaan, zich optimaal ontwikkelen naar eigen vermogen en zich hierbij competent voelen.

Begrip en respect voor elkaar en waardering voor ieders inbreng vinden we belangrijk. We streven naar daadwerkelijke participatie en ontwikkeling, waarbij ieder kind een volwaardig lid is van de groep waarvan hij deel uitmaakt.

Onze overtuiging om optimale ontwikkeling van kinderen haalbaar te maken is het onderwijs zoveel mogelijk passend te maken en af te stemmen op de ondersteuningsbehoeften van kinderen. We vinden het belangrijk om daarbij “de stem van de leerling” maar ook die van de ouder steeds meer centraal te stellen. Daar zit veel kennis en ervaring die we niet verloren mogen laten gaan.

Afstemmen op de leerling wil voor ons zeggen afstemmen op de ondersteuningsbehoeften van álle leerlingen. Iedere leerling is immers onze zorg! Uitgangspunt is aansluiting op de menselijke basisbehoeften *relatie, competentie en autonomie*.

In navolging van de KempenKind-visie ligt bij het bieden van ondersteuning het accent op het handelen van de leraar. Ondersteuning zal zoveel als mogelijk worden ingebed in het reguliere onderwijsproces. De leraar staat centraal maar.....staat er niet alleen voor. Ook hij mag rekenen op ondersteuning, zowel vanuit de eigen organisatie als daarbuiten. We vinden het belangrijk dat leraren zich continu blijven scholen ten behoeve van hun eigen competentieontwikkeling.

We streven ernaar om zoveel mogelijk kinderen onderwijs te bieden in een reguliere onderwijssetting. Dit is echter niet voor alle leerlingen haalbaar. We erkennen derhalve dat het voor sommige leerlingen wenselijk (meer passend) is om onderwijs te volgen op een S(B)O-school.

2.2. Basisondersteuning en extra ondersteuning

Alle scholen hebben met de komst van Passend Onderwijs de verplichting om hun ondersteuningsmogelijkheden helder uiteen te zetten. Dit gebeurt in een zogenaamd ondersteuningsprofiel. In dit ondersteuningsprofiel wordt in beeld gebracht welke basisondersteuning wij onze leerlingen kunnen bieden. Tevens wordt erin aangegeven welke stappen er gezet gaan worden om de ondersteuning op onze scholen te verbeteren. In hoofdstuk 6 van het schoolplan worden deze stappen geconcretiseerd bij het onderdeel “ondersteuning”. De ondersteuningsprofielen van onze scholen worden als bijlagen toegevoegd aan het schoolplan.

Binnen de ondersteuningsmogelijkheden kennen we twee varianten:

- **Basisondersteuning:** Dit is de door het samenwerkingsverband afgesproken onderwijszorg die een school aan alle leerlingen moet kunnen bieden. De basisondersteuning wordt vastgelegd in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.
- **De extra ondersteuning:** Heeft een leerling niet voldoende aan de basisondersteuning, dan kan hij, op basis van duidelijk aantoonbare ondersteuningsbehoeften, aanspraak maken op de zogenaamde extra ondersteuning en zal er een “arrangement” worden opgesteld. Binnen de extra ondersteuning onderscheiden we:
 - De *lichte ondersteuning* welke wordt bekostigd uit middelen die door het samenwerkingsverband PO De Kempen aan het bevoegd gezag voor eigen beheer zijn toegekend.
 - De *zware ondersteuning* wordt bekostigd uit de middelen zware zorg: speciaal onderwijs en het voormalige ‘rugzakje’. Deze middelen worden toegekend vanuit het Samenwerkingsverband.

2.3. Indiceren Vanuit Onderwijsbehoeften

Het samenwerkingsverband PO De Kempen en Onderwijsstichting KempenKind hanteren voor de opstelling van een arrangement de IVO¹ criteria. Het is een proces waarmee, op basis van de onderwijsbehoeften van de leerling, (de middelen voor) de meest passende ondersteuning kan (kunnen) worden toegekend.

Onderwijsbehoeften en arrangementen onderscheiden zich op vijf voor indicatiestelling relevante kenmerken of velden:

1. *De hoeveelheid aandacht en tijd* (hoeveel extra tijd is er nodig of beschikbaar, welke eisen moeten we stellen aan het aantal handen in de klas of de groepsgrootte?)
2. *Het onderwijsmateriaal* (welke onderwijsmaterialen zijn nodig of beschikbaar?)
3. *De ruimtelijke omgeving* (welke aanpassingen in de klas, in en om het schoolgebouw zijn nodig of beschikbaar om een normale schoolgang van de leerlingen met speciale behoeften te garanderen?)
4. *De expertise* (welke teamexpertise is nodig of beschikbaar, welke specialistische expertise is nodig of beschikbaar, met welke intensiteit?)
5. *De samenwerking met andere instanties* (samenwerking op welke basis en met welke intensiteit is nodig of beschikbaar met welke instellingen buiten het onderwijs)

2.4. Toeleiding naar extra ondersteuning

De beslissing of een leerling een licht of zwaar ondersteuningsarrangement krijgt ligt bij de commissie van toelaatbaarheid (de CvT). Deze commissie komt op vastgestelde momenten bijeen op het Centrum Passend Onderwijs van onderwijsstichting KempenKind welke gevestigd is in SBO-school de Piramide in Bladel. De beslissing wordt genomen op basis van een door school en ouders ingevuld groeidocument. Voor een uitgebreide procedurebeschrijving verwijzen we naar het beleidsstuk “Inrichting ondersteuning Passend Onderwijs binnen KempenKind”.

¹ IVO: Indiceren vanuit Onderwijsbehoefte

2.5. Toelaatbaarheidsverklaring

Er zijn 4 verschillende toelaatbaarheidsverklaringen:

1. SBO
2. Categorie I: huidige zml, lzk, epilepsie, cluster 4
3. Categorie II: huidig lg
4. Categorie III: huidige mg

De beslissing of een leerling toegelaten wordt tot een specifieke onderwijsvoorziening blijft de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag waar de voorziening onder ressorteert. De tijdsduur van een plaatsing in het speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs wordt bepaald door de geldigheidsduur van de toelaatbaarheidsverklaring die voorziet in een begin- en einddatum.

2.6. De ondersteuningsprocedure

2.6.1. Cyclus I-zorgroute

Om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoeften van alle kinderen werken we op onze scholen met de cyclus vanuit de I-zorgroute. Om preventief te handelen en aan te sluiten bij de leerlingen gebruiken we hiervoor de groepsplannen. Deze worden opgesteld aan de hand van gegevens die zorgvuldig zijn verzameld in een groepsoverzicht. Met ingang van het schooljaar 2014-2015 hanteren we één groepsoverzicht voor de hoofdvakken. Op deze manier wordt er efficiënter gewerkt en hebben we elke leerling in één overzicht compleet in beeld.

Aan de hand van de stappen in de I-zorgroute werken we planmatig in een cyclisch proces. Dit proces wordt twee keer per jaar doorlopen.

De cyclus bestaat uit de volgende stappen:

Waarnemen:

- Evalueren van bestaande groepsplannen. Bijstellen van leerlinggegevens in groepsoverzicht
- Signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Begrijpen:

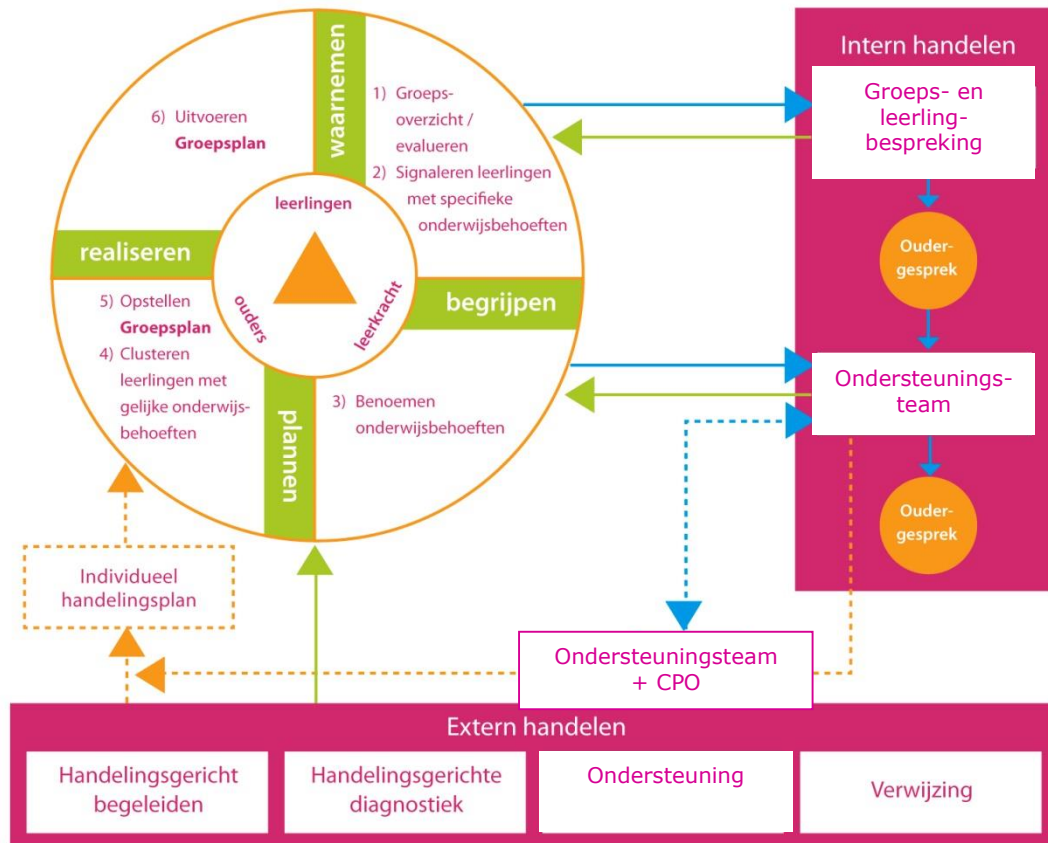
- Benoemen van specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen

Plannen:

- Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften
- Opstellen van het groepsplan

Realiseren:

- Uitvoeren van het groepsplan
- Evalueren van het groepsplan en groepsoverzicht bijstellen
- Hierna start de cyclus opnieuw

Schema I-zorgroute

Intern handelen:

In het groepsplan staat beschreven wat we aanbieden (en hoe we dit doen) aan kinderen die meer aankunnen (verdiept programma), kinderen die het reguliere programma volgen en kinderen die een aangepast programma nodig hebben omdat ze problemen ervaren met het reguliere programma (intensief en zeer intensief programma).

Curatief gebruiken we nog individuele handelingsplannen bij leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften.

Ervaren we binnen de groepsplannen onvoldoende progressie, dan nemen we vervolgstappen om eventuele achterliggende problematieken te achterhalen. Dit doen we door middel van observaties, in gesprek gaan met kinderen en ouders, en het inschakelen van de IB-er. De groeps- of individuele leerlingbesprekingen en intervisiemomenten met het hele team geven vaak nog handvatten waar de leraar en de leerling met specifiekere behoeften mee geholpen zijn.

Het Ondersteuningsteam:

Mocht het zijn dat we na deze interventies nog niet optimaal kunnen voldoen aan de ondersteuningsbehoeften van de leerling, dan kan besloten worden tot bespreking in het Ondersteuningsteam. In dit multidisciplinair team hebben naast de leerkracht de volgende personen zitting:

- intern begeleider
- het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)
- de jeugdgezondheidszorg (JGZ)
- een orthopedagoog

Ouders worden structureel uitgenodigd om aanwezig te zijn wanneer hun kind besproken wordt in het ondersteuningsteam.

Extern handelen:

Met het inschakelen van het Ondersteuningsteam wordt een beroep gedaan op de expertise van externen. We stappen hiermee over naar het “extern handelen” in het afgebeelde schema van de I-zorgroute.

In de fase van extern handelen is er vaak sprake van diagnostiek (observaties, onderzoeken). De orthopedagoog van het Centrum Passend Onderwijs KempenKind heeft hier een coördinerende en uitvoerende rol in. Als er gegronde redenen zijn kan besloten worden tot het inzetten van extra ondersteuning (zie par. 2.2 e.v.). In uitzonderingsgevallen kan het voorkomen dat het kind versneld doorstroomt, doubleert of verwezen wordt naar een S(B)O-school.

2.6.2. Inzet extra ondersteuning

Extra ondersteuning kan op twee manieren gegeven worden:

Binnen de groep door de eigen leerkracht:

In principe proberen we de hulp zoveel mogelijk te realiseren binnen de groep. De leerkracht zal door een goede klassenorganisatie en door het gebruik van de juiste materialen, zo efficiënt mogelijk de leerling helpen uitgaande van de ontwikkelingsbehoefte en ondersteuningsbehoefte van de leerling. Differentiatie, bijvoorbeeld aan de hand van de groepsplannen, en zelfstandig werken zullen hierbij centraal staan.

Buiten de groep:

De mogelijkheden om extra hulp te verlenen buiten de groep is beperkt. Deze hulp wordt veelal verzorgd door een daartoe gefaciliteerde leerkracht/dyslexiebehandelaar. De tijden waarop deze hulp geboden kan worden, zullen in overleg met de IB-er en leerkracht bepaald worden.

2.6.3. Van Zorg- naar ondersteuningsniveaus

Tot 1 augustus 2014 onderscheidden we vijf verschillende zorgniveaus variërende van reguliere onderwijszorg in de eigen groep tot intensieve ondersteuning door een ambulante begeleider of in het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs.

Met de komst van Passend Onderwijs zijn deze zorgniveaus verdwenen en wordt er gesproken over:

- Basisondersteuning
- Extra ondersteuning

De specifieke invulling van deze niveaus heeft u kunnen lezen in paragraaf 2.2

2.7. Cyclus HGW-OGW

De cyclus Handelingsgericht en Opbrengstgericht Werken m.b.v. I-zorgroute is op de volgende wijze gerealiseerd:

Groepsplanperiode	Maand	Acties
Periode 1a	september	Werken op basis van oude groepsplan
		Bijwerken groepsoverzicht en opstellen nieuwe groepsplannen
		Trendanalyse 1
		Teambijeenkomst balans opbrengsten (resultaten & conclusies)
		Groepsbesprekingen cyclus 1
	oktober	Leerlingbesprekingen (vanuit groepsbespreking gesignaleerd)
		Collegiale consultatie gericht op hulpvraag leerkracht
		CPS beginnende geletterdheid gr 2
		Screening risico-dyslexiekinderen
	november	Klassenconsultaties IB cyclus 1
		Invullen ZIEN gr. 1-8
		Herfstsignalering groep 3
		Leerlinginterview in teamvergadering
Periode 1b		Tussenevaluatie groeidocumenten/groepsplannen en bijstellen
	december	-
	januari	Cito LVS- toetsen gr. 1-8
Periode 2a		Evalueren en bijstellen groeidocumenten/groepsplannen
	februari	Trendanalyse 2
		Teambijeenkomst balans opbrengsten (resultaten & conclusies)
	maart	Groepsbesprekingen cyclus 2
		Leerlingbesprekingen (vanuit groepsbespreking gesignaleerd)
		Invullen ZIEN gr. 1-8 risicoleerlingen
	april	Klassenconsultaties IB cyclus 2
		Collegiale consultatie HooLaHu gericht op hulpvraag leerkracht
		Eindcito groep 8
		Leerlinginterview in teamvergadering
Periode 2b	april/mei	Tussenevaluatie groepsplannen en bijstellen
	juni	Cito-toetsen gr 1-7
		Groepsplannen evalueren
		Bijstellen groepsoverzicht
		Groepsoverdracht (groepsplannen & groepsoverzicht)

Verder vinden er ongeveer om de 8 weken Ondersteuningsteambesprekingen (zie 2.2.1. en 2.6.4)

2.7.1. Taken / verantwoordelijkheden bij cyclus HGW-OGW

Leerlingbesprekingen

Leerkracht: leerlingen inbrengen aan het eind van de groepsbespreking, hulpvraag formuleren

Intern begeleider: leerlingen inbrengen aan het eind van de groepsbespreking, samen met leerkracht plan van aanpak opstellen, acties formuleren.

Leerlinginterview

Leerkracht: leerling inbrengen, hulpvraag formuleren

Intern begeleider / teamleider: voorzitten van bespreking (format incidentmethode)

Groepsbesprekingen / groepsplannen

Leerkracht: invoeren LVS, opstellen en evalueren plannen, hulpvraag groepsbespreking formuleren, verslag bespreking

Internbegeleider: bespreken plan, feedback geven, aansturen eventuele bijstellingen

Directie: Doorspreken belangrijke aandachtspunten uit de groepsbesprekingen met intern begeleider

ZIEN!

Leerkracht: invoeren en interpreteren sociale emotionele ontwikkeling. Leerlingen inbrengen bij IB wanneer nodig. Aanpassen handelen in de groep.

Leerlingen: de leerlingen van de groepen 6-8 vullen een eigen screeningslijst in.

Intern begeleider: ondersteuning bij invoering en vertaling naar klassenpraktijk (tijdens groepsbesprekingen).

*Directie:*Doorspreken op belangrijke aandachtspunten en interventies op schoolniveau verkennen.

Trendanalyses

Leerkracht: invoeren LVS, n.a.v. analyse volgens plan, do, check, act te werk gaan

Intern begeleider: analyseren toetsgegevens en bespreken met directeur, teamleiders en leerkrachten

Directie: Doorspreken op belangrijke aandachtspunten, bespreken op teamniveau en interventies op schoolniveau verkennen

Klassenbezoeken

Leerkracht: toepassen leerkrachtvaardigheden en competenties eigen maken (uitgangspunt: verandertrajecten op schoolniveau). Eigen verslaglegging.

Intern begeleider: vooraf aangeven wanneer en wat deze wil zien in de klas en de observaties discreet bespreken met leerkracht;

Directeur: voert ook gerichte consultaties uit m.b.t. verandertrajecten en zorgt mede voor borging en voorwaarden dat leerkrachten deze eigen kunnen maken.

2.8. Kerndoelen

Sinds 1993 werkt de overheid met zogenaamde kerndoelen. De kerndoelen voor het basisonderwijs geven per vak aan wat een kind aan het eind van de basisschool moet weten en kunnen. Aanvankelijk waren er 122 doelen maar al snel bleek dat dit aantal niet werkbaar was. In de loop van de jaren is het aantal kerndoelen teruggebracht tot 58. De doelen werden algemener gesteld waardoor scholen meer ruimte hebben om eigen keuzes te maken over de wijze waarop ze aan de kerndoelen willen voldoen.

Vakken waarvoor kerndoelen gelden, zijn wettelijk verplicht. Dit betekent dat alle kinderen deze vakken volgen. Een school bepaalt zelf hoe de lessen in deze vakken worden gegeven en met welk lesmateriaal.

Kerndoelen zijn opgesteld voor:

- Nederlandse taal
- Engelse taal
- Friese taal
- rekenen en wiskunde
- oriëntatie op jezelf en de wereld
- kunstzinnige oriëntatie en bewegingsonderwijs

Een uitgewerkt overzicht van de kerndoelen vind u op: <http://www.slo.nl/primair/kerndoelen/>

2.9. Referentieniveaus

Het regeerakkoord van september 2010 bestempelt de vakken taal en rekenen als de kernvakken van het onderwijs. Doel is om de kennis in taal en rekenen op een hoger niveau te brengen. Om deze slag te kunnen maken, is het gewenste niveau van leerlingen in elke fase van hun opleiding in referentieniveaus vastgelegd.

Voor het basisonderwijs zijn de referentieniveaus IF (fundamenteel) en IS (streef) verplicht. De referentieniveaus zijn ook opgesteld om de verschillende onderwijstypen beter op elkaar te laten aansluiten. Daar waar de eerder geformuleerde kerndoelen alleen een aanbodverplichting hebben, zit er aan de referentieniveaus een opbrengstverplichting. De kinderen moeten deze kennis dus beheersen!

Niveau IS moet door het gros van de kinderen beheerst worden aan het eind van het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs (behalve cluster 3). Het is het niveau voor leerlingen die doorstromen naar havo, vwo, vmbo theoretisch, of vmbo gemengd. Dit zal dus gelden voor het grootste gedeelte van de kinderen. Sommige kinderen kunnen veel meer dan referentieniveau IS aan en er zijn kinderen zijn die dit niveau niet zullen halen, ook niet met extra inspanning. Als verantwoord wordt vastgesteld dat een kind dit niveau niet zal halen, kan de leerkracht dit kind gericht laten toewerken naar niveau IF. Deze leerlingen blijken over het algemeen door te stromen naar vmbo kader en vmbo beroepsgericht. De kinderen krijgen een vermindering van leerstof en werken met eenvoudige doelen. Referentieniveau IF beschrijft deze. Er zullen ook nog kinderen zijn voor wie IF te hoog gegrepen is. Voor hen zijn speciale doelen en leerroutes geformuleerd.

Een uitgewerkt overzicht van de kerndoelen vindt u op:

<http://www.leerlijntaal.nl/page/28/handige-documenten.html>

2.10. Toetsen en Normering

Methodegebonden toetsen worden gehanteerd voor de volgende vakgebieden:

rekenen	wereld oriënterende vakken
taal	technisch en begrijpend lezen
spelling	
Engels	

Voor de niet-methodegebonden toetsen maken we overwegend gebruik van de meest actuele LVS-toetsen (Leerling Volg Systeem) van CITO, aangevuld met de AVI- en Drie Minuten Toets (technisch lezen), ZIEN (sociaal-emotionele ontwikkeling) en Beginnende geletterdheid (voorbereidend lezen).

De volgende niet-methodegebonden toetsen worden gehanteerd in de verschillende groepen:

groep 1/2	Cito Rekenen voor kleuters	Cito Taal voor kleuters
	CPS Beginnende geletterdheid	
groep 3/4	CITO Begrijpend Lezen	AVI-toets
	CITO Woordenschattoets	Drie Minuten Toets (DMT)
	CITO Rekenen-Wiskunde	Automatiseringstoets
	CITO Spelling	ZIEN
groep 5/6	CITO Begrijpend Lezen	AVI-toets
	CITO Woordenschattoets	Drie Minuten Toets (DMT)
	CITO Rekenen-Wiskunde	Automatiseringstoets
	CITO Spelling	ZIEN
groep 7/8	CITO Begrijpend Lezen	AVI-toets (incidenteel)
	CITO Woordenschattoets	Drie Minuten Toets (DMT)
	CITO Rekenen-Wiskunde	Automatiseringstoets
	CITO Spelling	ZIEN
specifiek voor groep 8	Centrale Eindtoets	

Op welk moment de toetsen worden afgenomen wordt weergegeven in onze toetskalender welke als bijlage is opgenomen.

2.11. Registreren en Vorderingen

Vorderingen worden geregistreerd voor de volgende gebieden:

Nederlandse taal	<i>voorbereidend lezen aanvankelijk technisch lezen voortgezet technisch lezen begrijpende en studerend lezen woordenschat spelling taalschaal</i>
Rekenen	<i>basisstof automatisering</i>
Zaakvakken	<i>methodegebonden</i>
Motoriek	<i>grove motoriek fijne motoriek</i>
Sociaal-emotionele Ontwikkeling	<i>welbevinden betrokkenheid sociaal initiatief sociale flexibiliteit sociale autonomie impulsbeheersing inlevingsvermogen</i>
Werkhouding	<i>werkhouding concentratie taakspanne motivatie nauwkeurigheid zelfstandigheid</i>

2.11.1. De Normering

CITO toetsen	I = 20% hoogst scorende leerlingen II = 20% boven het landelijk gemiddelde III = 20% die gemiddeld scoren IV = 20% onder het landelijk gemiddelde V = 20% laagst scorende leerlingen
rekenen	normering methode en leerkracht bepaalt wanneer actie wordt ondernomen
taal	volgens normering methode en leerkracht bepaalt wanneer er actie moet worden ondernomen
technisch – en begrijpend lezen	Normering methode en leerkracht bepaalt wanneer actie wordt ondernomen
sociaal emotionele ontwikkeling	Zie Cito-scores en Kleuterplein

2.11.1. Wijze van registreren en omgaan met toetsgegevens

Vorderingen t.a.v. bovengenoemde gebieden worden door de leerkracht in de groepsmap/ digitaal en/of in groepsoverzichten bijgehouden.

Methodegebonden analyses van toetsen worden besproken tijdens de groepsbespreking (2 x per jaar).

Uitslagen van niet-methodegebonden toetsen (CITO leerling- en onderwijsvolgsysteem, LOVS) worden digitaal verwerkt in het leerlingvolgsysteem ParnasSys. Deze uitslagen worden eveneens besproken tijdens de groepsbespreking met de leerkracht(en).

2.11.2. Trendanalyses

Afspraken:

We werken volgens het plan- do- check- act- model:

1. Twee maal per jaar, in september en februari, worden n.a.v. de laatst afgenomen toetsen trendanalyses gemaakt door de intern begeleider.
2. De basisvaardigheden die worden bekeken: voorbereidend, aanvankelijk en voortgezet technisch lezen, begrijpend lezen, woordenschat, spelling en rekenen. Tevens wordt ook de uitslag van de Centrale Eindtoets meegenomen.
3. Op basis van deze analyses worden conclusies getrokken en acties afgesproken, vooraf met directeur en teamleider en later met het team in een plenaire teambespreking.
4. De leerkrachten formuleren zelf ook actiepunten.
5. De IB-er maakt een verslag van de conclusies en acties.
6. Ouders worden op de informatieavond en/of via schoolgids en maandblad geïnformeerd over de resultaten.
7. Bij iedere volgende analyse worden de resultaten van de acties bekeken en eventueel herzien, aangepast of geherformuleerd.

2.12. Groeps- en leerlingbespreking

2.12.1. Groepsbespreking

Tijdens de groepsbespreking worden de leerlingen twee keer per jaar (begin schooljaar en in februari n.a.v. de toetsenronde in juni en januari) besproken met de IB-er en de groepsleerkracht(en).

Het doel van deze bespreking is te komen tot een volledig overzicht van de resultaten en ontwikkelingen van alle leerlingen en op grond daarvan beslissingen te nemen m.b.t. eventuele extra ondersteuning, dan wel voortzetting van die ondersteuning. De resultaten worden nadrukkelijk gerelateerd aan vastgestelde minimumeisen, zie par. 2.8 'Toetsen en Normering' en de vaardigheidsgroei van de leerling.

Uit de groepsbespreking komt tevens naar voren welke kinderen nog een individuele bespreking behoeven en welke worden besproken tijdens een leerlinginterview op teamniveau.

2.12.2. Individuele leerlingbespreking

Mocht uit een groepsbespreking blijken dat er leerlingen zijn waarvoor het wenselijk is om deze nader te bespreken, dan wordt hiervoor een individuele leerlingbespreking georganiseerd.

De leerkracht van een nieuw in te brengen leerling zorgt, als voorbereiding op deze bespreking, voor een (digitaal) ingevuld "formulier leerlingbespreking". Hierop wordt naast de hulpvraag ook genoteerd welke interventies inmiddels zijn ingezet om de leerling in relatie tot die hulpvraag verder te helpen.

Ouders zijn op de hoogte van het inbrengen van hun kind in deze bespreking. Doel is om op basis van beschikbare gegevens te komen tot advies voor vervolgstappen. Desgewenst wordt hierbij de orthopedagoog van het Centrum Passend Onderwijs KempenKind ingeschakeld.

De individuele leerlingbespreking tussen leerkracht en IB-er wordt gevoerd volgens de stappen van 'effectieve leerlingbespreking'.

Frequentie: incidenteel.

2.12.3. Leerlingbespreking volgens de incidentmethode

Twee keer per jaar wordt op elke school een leerlingbespreking gehouden in teamverband. Volgens de "incidentmethode" wordt op dit moment een leerling besproken met als doel kritisch te kijken naar de hulpvraag van een leerkracht en het aanreiken van of meedenken over geschikte interventies.

De intern begeleider of teamleider zal deze bijeenkomsten leiden.

De ouders van de leerling die besproken wordt, worden vooraf geïnformeerd.

2.12.4. Ondersteuningsteam

Nadat uitvoering/evaluatie van handelingsplan(nen) onvoldoende (gemeten) resultaat heeft opgeleverd, wordt een leerling eventueel ingebracht voor een bespreking in het Ondersteuningsteam (zie par. 2.2.1). Ouders geven voor een bespreking vooraf toestemming en sluiten zelf ook aan tijdens het bespreekmoment. Het Ondersteuningsteam is ook de plaats om leerlingen te bespreken met ondersteuningsbehoeften waaraan moeilijk in de reguliere basisondersteuning tegemoet gekomen kan komen.

Minimaal een week voorafgaand aan de bespreking zorgt de IB-er dat er een agenda is opgesteld. Deze wordt, samen met een leervraag van de leerkracht en de aantekeningen van de voorafgaande leerlingbespreking, ter beschikking gesteld van de externe hulpverleners. In deze bespreking worden beslissingen genomen betreffende verdere interne en/of externe ondersteuning. De IB-er draagt zorg voor de verslaglegging.

2.13. Handelingsplannen / Arrangementen / Ontwikkelingsperspectief

Handelingsplannen worden in ParnasSys opgesteld door de groepsleerkracht, evt. onder begeleiding van de IB-er.

Handelingsplannen worden enkel gemaakt als leerlingen zeer specifieke ondersteuningsbehoeften hebben welke niet opgenomen kunnen worden in het reguliere groepsplan.

Met de komst van Passend Onderwijs zullen handelingsplannen steeds vaker plaats gaan maken voor arrangementen.

Voor leerlingen waarvan verwacht wordt dat ze de reguliere eindtermen van de basisschool niet gaan halen zal een Ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld worden. Hierin wordt, op basis van objectieve (onderzoeks)gegevens aangegeven wat het verwachte eindniveau zal gaan worden en hoe we hier naar toe willen werken. Een OPP zal ook opgesteld worden wanneer voor leerlingen op deelgebieden een ander eindniveau dan gemiddeld verwacht wordt. Hieraan dienen objectieve gegevens ten grondslag te liggen. Het opstellen van een OPP gebeurt altijd in nauwe samenwerking met ouders en IB-er.

2.14. Orthotheek

Op elke school is een orthotheek aanwezig. De IB-er beheert de orthotheek. Het gebruik van materialen gebeurt in overleg met de IB-er.

Tevens worden op vaste plekken het onderzoeksmateriaal en de niet-methodegebonden toetsen bewaard. Voor het gebruik daarvan geldt dezelfde regel als boven.

2.15. Aandachtspunten voor de toekomst

2.15.1. Passend Onderwijs

Het op adequate wijze vorm geven aan Passend Onderwijs zal de komende jaren eerste prioriteit zijn. Veel stappen daartoe zijn al gezet. U heeft hiervoor op verschillende plaatsen in dit ondersteuningsplan al kunnen lezen.

Inmiddels is er ook een beleidsstuk opgesteld op KempenKind-niveau: Inrichting ondersteuning Passend Onderwijs binnen KempenKind. Dit beleidsstuk zal als basis dienen voor verdere ontwikkelingen.

De komende jaren willen we het onderwijs op de HooLaHu-scholen meer “passend” maken door:

- het bewust betrekken van leerlingen en ouders (en het inzetten van hun expertise) bij het bepalen van de ondersteuningsbehoeften met als doel meer eigenaarschap bij de leerling
- beter af te stemmen op de meer- en hoogbegaafde leerling
- uitbreiding van eigen expertise binnen de HooLaHu-scholen (bijv. begaafdheids-, reken- en taalspecialisten, Rots- en Watertrainers en experts “jonge kind”) in zelfstandig opererende kennisteams
- het van en met elkaar leren nog meer uit te buiten
- intensivering samenwerking met externe partners o.a.:
 - Centrum Passend Onderwijs (CPO)
 - Centrum Jeugd en Gezin (CJG)
 - IB-netwerk
- kritisch inzetten van “eigen leerlijnen” voor leerlingen vastgelegd in ontwikkelingsperspectieven (OPP's)
- ons onderwijs af te stemmen op leerstijlen en talenten van leerlingen
- beleidsstukken in dit kader te herzien of op te stellen

Een concrete uitwerking van deze doelen vindt u in hoofdstuk 6 van het schoolplan.

2.15.2. Toetsen Leerling Volg Systeem (LVS)

Zoals gemeld worden de Cito LVS-toetsen actueel gehouden. Momenteel worden trapsgewijs de derde generatietoetsen ingevoerd (versie 3.0). Inhoudelijk sluiten deze toetsen beter aan bij de belevingswereld van onze kinderen en zijn normeringen geactualiseerd.

3. Beleid

In dit laatste hoofdstuk hebben we de beleidsstukken gebundeld die betrekking hebben op de zogenaamde “bijzondere ondersteuning”.

Ook het hoofdstukje *partners in de ondersteuning* is hieraan toegevoegd.

3.1. Beleid ten aanzien van meerbegaafde leerlingen

De meerbegaafde leerlingen op onze school vallen meestal op door:

- Veel en hoge scores (I-scores) op de Cito- toetsen.
- Goede prestaties op de methodegebonden toetsen.

D.m.v. observaties zijn het leerlingen die “naar boven toe opvallen”.

Bovenstaande wil niet zeggen dat kinderen die niet voldoen aan bovenstaande punten, niet meerbegaafd kunnen zijn. Soms scoren begaafde leerlingen zelfs heel gemiddeld of onder gemiddeld omdat ze bijvoorbeeld onvoldoende uitgedaagd worden of faalangstig zijn.

Wanneer er vragen van kinderen, ouders of groepsleerkracht komen, kan er nader onderzoek gedaan worden door een orthopedagoog.

D.m.v. screeningslijsten die ingevuld worden door de groepsleerkracht en ouders, evt. ook door het kind zelf, kan meerbegaafdheid vastgesteld worden. Zeer incidenteel is het mogelijk dat de meerbegaafde leerling een groep overslaat. Dit gebeurt altijd pas na *doortoetsen* en grondig overleg met ouders, leerling, groepsleerkracht, intern begeleider, directie en eventueel externe deskundigen.

Op school streven we er echter naar om de kinderen zoveel mogelijk bij leeftijdgenoten in de groep te houden. We passen het systeem van convergente differentiatie toe. Er kan een aanpassing gedaan worden in de leerstof; bijv. minder automatiseringsopdrachten en meer uitdagende leerstof. Er wordt gewerkt met verbreding en verdieping. Ook compacting behoort tot de mogelijkheden. Daarnaast hoeven deze kinderen niet steeds de gehele instructie te volgen, maar kunnen ze eerder beginnen aan de inoefening en verwerking. Wanneer meerbegaafde kinderen met extra en/of uitdagende leerstof bezig zijn, proberen we vooral het groepswerk te stimuleren en de kinderen een kritische, reflectieve werkhouding bij te brengen. Ze moeten de specifieke leerstof met vaak een complexere vraagstelling voornamelijk zelfstandig verwerken. Natuurlijk bouwen we voor deze leerlingen extra contactmomenten met de leerkracht in.

We proberen ervoor te zorgen dat het welbevinden van alle kinderen op orde blijft.

In de kleutergroepen wordt bij de overgang van groep 2 naar groep 3 speciaal gekeken naar de kinderen die nog zes moeten worden in september, oktober, november en december (najaarskinderen). Indien de groepsleerkracht en de ouders van mening zijn dat het kind vervroegd door kan stromen, gebeurt dit incidenteel. Het kind moet dan wel goede prestaties hebben en duidelijk uitgespeeld/geleerd zijn in de kleutergroepen. Om een en ander goed te kunnen beoordelen is het beleidsstuk “Najaarskinderen” opgesteld.

3.2. *Beleid t.a.v. “kleutergroep-verlenging”*

Hierbij verwijzen we eveneens naar het beleid ‘Najaarskinderen’. We werken in de groepen 1 en 2 volgens de principes van Adaptief Onderwijs. Bij Adaptief Onderwijs staan de volgende aspecten centraal:

- Competentie
- Autonomie
- Relatie

De bovengenoemde punten houden we in groep 1/2 extra goed in de gaten. Ontwikkelt een kind op deze punten niet, dan zou het kunnen zijn dat een kind wat langer in de kleutergroepen zal blijven.

3.3. *Beleid ten aanzien van doubleren*

Op school willen we in principe voorkomen dat kinderen een jaar doubleren. Door onderwijs op maat (verlengde en extra instructie, aanpassing in hoeveelheid leerstof, extra herhaling, een eigen programma voor een of verschillende vakgebieden of d.m.v. handelingsplannen) proberen we het zittenblijven te voorkomen. Toch lijkt voor sommige kinderen op een bepaald moment een jaar extra de beste oplossing. Bij de besluitvorming gaan we uit van de volgende criteria:

- De capaciteiten van het kind moeten zodanig zijn dat men verwacht dat het kind in het daaropvolgend leerjaar een betere aansluiting kan vinden, zodat hij in principe weer met de groep kan meedraaien.
- Ook streven we ernaar dat deze kinderen door een jaar extra zich weer competentier gaan voelen en hierdoor meer zelfvertrouwen krijgen en niet meer 'op hun tenen' hoeven te lopen. De sociaal-emotionele beleving is daarom ook een belangrijke factor bij de besluitvorming.
- De uitval moet in principe op meer dan één vakgebied voorkomen; bijv. zwak in taal en rekenen.
- Ook wordt de zin van een jaar extra bekeken uit sociaal-emotioneel oogpunt. Dit kan doorslaggevend zijn voor een jaar extra of voor doorstroming met een eigen programma. Men moet de verwachting hebben dat het welbevinden van het kind zal verbeteren met een jaar doubleren.
- Als de capaciteiten zodanig zwak zijn en zwak blijven waardoor de verwachtingen bijgesteld dienen te worden, dan zal er in principe geen doublure plaatsvinden.

Eventuele zittenblijvers worden besproken in een individuele leerlingbespreking. Uiteraard worden de ouders al in een vroeg stadium betrokken in deze beslissing; het is immers hún kind. Soms wordt deze kind besproken met de directie en indien van toepassing met externe deskundigen. Pas na grondig overleg kan voor evt. een jaar extra gekozen worden. Wanneer kinderen een jaar gedoubleerd hebben en het heeft niet het verwachte effect, dan zullen deze kinderen meestal in het Ondersteuningsteam besproken worden en kan er besloten worden tot nadere diagnostiek (bijv. een capaciteitenonderzoek). Stroomt het kind door met een eigen programma (OPP), dan volgt dezelfde procedure als bij doubleren.

3.4. Dyslexieprotocol stappenplannen groep 1-8

(Voor het uitgebreide dyslexieprotocol: zie Vademecum)

Stappenplan groep 1;

Het stappenplan voor groep 1 ziet er schematisch als volgt uit:

Stap	Moment in leerjaar	Actie door de leerkracht (en leesspecialist)
1	aanvang groep	Stimuleren van geletterdheid middels de uitgangspunten van beginnende geletterdheid
2	januari	Afnemen van de toets Taal voor Kleuters voor de gehele groep. Invullen signaleringslijst Kleuterplein. Groepsplan opstellen voor alle leerlingen waarin een (verdiept)-, basisarrangement en intensief arrangement is opgenomen. Het intensief arrangement is voor kinderen die onvoldoende opsteken van het aanbod aan geletterde activiteiten.
3	januari-juni	Aanbod intensiveren voor leerlingen die onvoldoende opsteken van het aanbod aan geletterde activiteiten.
4	mei	Toets beginnende geletterdheid groep 1 van CED afnemen.
5	juni	(Invullen signaleringslijst Kleuterplein). LOVS Taal voor Kleuters. Groepsplan evalueren en groepsoverzicht opstellen voor nieuwe periode.
6	einde schooljaar	Overdracht naar de volgende groep. Groepsoverzicht en registratie Kleuterplein is uitgangspunt bij bespreking.

Stappenplan groep 2:

Het stappenplan voor groep 2 ziet er schematisch als volgt uit:

Stap	Moment in leerjaar	Actie door de leerkracht (en leesspecialist)
1	aanvang groep	Stimuleren van geletterdheid middels de uitgangspunten van beginnende geletterdheid. A.h.v. groepsoverzicht groepsplan opstellen. Gericht aanbod intensiveren en verrijken voor leerlingen met een onvoldoende klankbewustzijn (fonemisch bewustzijn) en letterkennis
2	oktober	toets beginnende geletterdheid CED afnemen bij alle kleuters.
3	januari	Invullen signaleringslijst Kleuterplein. Afname kleutertoets Taal voor Kleuters. Groepsoverzicht invullen en groepsplan opstellen. Een basisarrangement voor de reguliere kinderen en een Intensief arrangement opstellen voor leerlingen met een onvoldoende klankbewustzijn en letterkennis.
3	januari-juni	Aanbod intensiveren/verrijken voor leerlingen met een onvoldoende klankbewustzijn en letterkennis. Extra begeleiding bieden middels de voorschotbenadering.
4	mei	
5	juni	Signaleringslijst Kleuterplein. Afname kleutertoets Taal voor Kleuters. Groepsplan evalueren en groepsoverzicht opstellen of bijstellen met bijzondere aandacht voor kinderen met onvoldoende klankbewustzijn en letterkennis.
6	einde schooljaar	Overdracht naar de volgende groep. Groepsoverzicht en registratie Kleuterplein is uitgangspunt bij bespreking.

Stappenplan groep 3

Het stappenplan voor groep 3 ziet er schematisch als volgt uit:

Stap	Moment in leerjaar	Actie door de leerkracht (en leesspecialist)
1	aanvang groep 3	Beginsituatie vastleggen a.h.v. groepsoverzicht
2	oktober/november (na ongeveer 8-10 weken onderwijs)	Meetmoment 1: herfstsignalering (na 3 kernen) en toets beginnende geletterdheid CPS (oktober) ;
3	oktober/november - januari/februari	Interventieperiode 1; groepsoverzicht bijstellen en groepsplan opstellen en uitvoeren voor alle leerlingen waarin een (verdiept)-, basisarrangement en intensief arrangement is opgenomen. Het intensief arrangement is voor kinderen die onvoldoende opsteken van het aanbod voor aanvankelijk lezen en spellen.
4	januari/februari (nadat alle letters in de methode zijn aangeboden; na kern 6)	Meetmoment 2: Letters benoemen; grafemtoets Letters schrijven; fonemtoets Woorden lezen: kaart 1 en 2; DMT Tekst lezen: AVI A Spelling: Cito LOVS M3 Cito Begrijpend Luisteren M3 Cito Woordenschat M3
5	januari/februari - april	Interventieperiode 2a; groepsoverzicht opstellen en groepsplan opstellen en uitvoeren voor alle leerlingen waarin een (verdiept)-, basisarrangement en intensief arrangement is opgenomen. Het intensief arrangement is voor kinderen die onvoldoende opsteken van het aanbod voor aanvankelijk lezen en spellen.
6	april	Tussenmeting; letters benoemen en schrijven: voor die kinderen die in tempo en nauwkeurigheid onv. scoorden in januari; woorden lezen: DMT kaart 1 en 2; AVI voor die kinderen die in januari AVI 1 nog niet beheersten. fonologisch bewustzijn CPS: voor risicokinderen.
7	april - mei/juni	Interventieperiode 2b; groepsoverzicht bijstellen en groepsplan evt. bijstellen en uitvoeren voor alle leerlingen waarin een (verdiept)-, basisarrangement en intensief arrangement is opgenomen. Het intensief arrangement is voor kinderen die onvoldoende opsteken van het aanbod voor aanvankelijk lezen en spellen.
8	mei/juni	Meetmoment 3: Letters benoemen en schrijven voor die kinderen die dit nog niet foutloos konden of teveel tijd nodig hadden. Fonologisch bewustzijn * (voor de E-kinderen op DMT en AVI 0) Woorden lezen: DMT kaart 1+2+3; Tekst lezen: AVI B Spelling: Cito LOVS E3; Cito LOVS begrijpend lezen E3; Begrijpend Luisteren E3* (voor degenen met uitval op begr. lezen) Cito Woordenschat E3
9	einde schooljaar	Groepsplan evalueren en groepsoverzicht opstellen voor nieuwe periode. Groepsoverzicht is uitgangspunt voor overdracht volgende leerkracht.

Stappenplan groep 4;**Het stappenplan voor groep 4 ziet er schematisch als volgt uit:**

Stap	Moment in leerjaar	Acties leerkracht (en leesspecialist)
1	Aanvang groep 4	Beginsituatie vastleggen a.h.v. groepsoverzicht I en opstellen groepsplan I.
2	Aanvang groep 4 - september/november	Interventieperiode 1a; uitvoeren groepsplan I.
3	oktober/november	Tussenmeting I (voor de C-, D en E kinderen) m.b.v. DMT en AVI, grafemen/ fonemen toets (D en E lln.), Spelling: Cito E3 (D en E lln.) Aanpassen groepsoverzicht I en plan I indien nodig.
4	oktober/november - januari/februari	Interventieperiode 1b: uitvoeren groepsplan.
5	januari/februari	Hoofdmeting 1: Letters benoemen en schrijven* + fon. bewustzijn (voor E lln. op DMT en AVI 0); Woorden lezen: DMT kaart 1+2+3 Tekst lezen : AVI A Spelling: Cito LOVS M4 Begr. lezen: LOVS M4 Begr. luisteren M4 *((voor degenen met uitval op begr. lezen) groepsoverzicht 2 opstellen en groepsplan I evalueren en opnieuw opstellen groepsplan 2 voor alle leerlingen waarin een (verdiept-), basisarrangement en intensief arrangement is opgenomen. Het intensief arrangement is voor kinderen die onvoldoende opsteken van het aanbod voor aanvankelijk lezen en spellen.
6	januari/februari - april	Interventieperiode 2a: uitvoeren groepsplan 2.
7	april	Tussenmeting 2:* (voor spec. kinderen uit het intensieve arrangement.) Woorden lezen: DMT kaart 1+2+3 versie C. Tekst: AVI B Spelling: Pl-dictee evt. groepsplan 2 bijstellen.
8	april	Met zeer zwakke lezers/spellers in samenspraak met ouders indien nodig dossier in orde maken voor evt. onderzoek naar ernstige dyslexie (in principe als het kind min. 8 ½ jaar oud is).
8	april - mei/juni	Interventieperiode 2b: groepsplan 2 uitvoeren.
9	mei/juni	Hoofdmeting 2: Letters benoemen en schrijven* + fon. bewustzijn (voor E lln. op DMT en AVI 0/1); Woorden lezen: DMT kaart 1+2+3 Tekst lezen : AVI B Spelling: Cito LOVS E4 Begr. lezen: LOVS E4 Woordenschat E4 Begrijpend Luisteren E4* ((voor degenen met uitval op begr. lezen). evalueren groepsplan 2 en opstellen nieuw groepsoverzicht I voor de vertrekkende groep.
10	einde schooljaar	Groepsoverdracht waarbij groepsoverzicht uitgangspunt is voor bespreking.

Stappenplan groep 5-8;**Het stappenplan voor groep 5-8 ziet er schematisch als volgt uit:**

Stap	Moment in leerjaar	Acties leerkracht (en leesspecialist)
1	aanvang groep	Beginsituatie vastleggen a.h.v. groepsoverzicht I en opstellen groepsplan I
2	aanvang groep - september/november	Interventieperiode 1a: uitvoeren groepsplan I.
3	oktober/november	Tussenmeting 1: (voor D en E kinderen) m.b.v. DMT© en AVI, PI-dictee en bij twijfel ernstige dyslexie → evt. screeningsinstrument dyslexie (of: EMT en Klepel en letterkennis); Met zeer zwakke lezers/spellers in samenspraak met ouders indien nodig dossier in orde maken voor evt. onderzoek naar ernstige dyslexie (in principe als het kind min. 8 ½ jaar oud is). Bijstellen indien nodig van groepsplan I. Groep 8: Spelling:→ Cito LOVS B8; Spelling werkwoorden → Cito B8 Begrijpend Lezen→ Cito LOVS B8.
4	oktober/november - januari/februari	Interventieperiode 1b: uitvoeren groepsplan I.
5	januari/februari	Hoofdmeting 1: Woorden lezen: groep 5 → kaart 1+2+3 groep 6-8 → kaart 3; indien zwak → aanvullend kaart 1 + 2 tekst lezen → alle kinderen die nog niet op AVI M8 zitten → versie A Spelling → M5 – M7. Begrijpend lezen → M5 – M7. Groep 8: eindCito. Evalueren groepsoverzicht en groepsplan I en opstellen groepsoverzicht 2 en groepsplan 2.
6	januari/februari - april	Interventieperiode 2a: uitvoeren groepsplan 2.
7	april	Tussenmeting 2*: (voor spec. kinderen uit het intensieve arrangement.) Woorden lezen: DMT kaart 1+2+3 versie C. tekst: AVI B Spelling: PI-dictee (voor zeer zwakke spellers) evt. groepsplan 2 bijstellen.
8	april - mei/juni	Interventieperiode 2b; uitvoeren groepsplan 2.
9	mei/juni	Hoofdmeting 2: Woorden lezen: DMT kaart. 3 (indien zwak → kaart 1+2 aanvullend Tekst lezen : AVI B (indien nodig) Spelling: Cito LOVS E-versie van E5-E7 Werkwoordspelling gr. 7 → cito E7 Woordenschat E5-E7 Evalueren groepsplan 2 en opstellen nieuw groepsoverzicht I voor de vertrekkende groep.
10	einde schooljaar	Groepsoverdracht waarbij groepsoverzicht uitgangspunt is voor bespreking

4. Partners in de ondersteuning

4.1. GGD

Onze school werkt samen met het team Jeugdgezondheidszorg van de GGD. Dit team bestaat uit een jeugdarts, jeugdverpleegkundige, assistent en een medewerker gezondheidsbevordering.

Contactmomenten

Tijdens de basisschoolperiode komen alle leerlingen van groep 2 en 7 op een vast moment in contact met de medewerkers van het team Jeugdgezondheidszorg. Zij kijken naar de lichamelijke, psychische en sociale ontwikkeling van het kind (groei, gewicht, leefstijl, spraak en taal, maar ook aan schoolverzuim en gedrag) Ouders zijn in principe bij elk contactmoment aanwezig.

Antwoord op vragen

Voor vragen over lichamelijke klachten, gedrag, opvoedtwijfels e.d. kunnen ouders ook terecht bij het team Jeugdgezondheidszorg. Het team geeft advies en bekijkt samen met ouders of verder onderzoek nodig]

Gezonde school

De GGD helpt bij het realiseren van een veilige, gezonde en hygiënische school. Bijvoorbeeld door het voorkomen en bestrijden van hoofdluis en het geven van voorlichting over een gezonde leefstijl. Ook doet de GGD metingen over een gezond leefklimaat en adviseert de school hierin.

4.2. Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Sinds de komst van de nieuwe Jeugdwet is de gemeente verantwoordelijk is voor:

- alle vormen van jeugdhulp, inclusief specialistische hulp zoals jeugd-vb (jongeren met een verstandelijke beperking), jeugd-ggz (jeugdigen die een beroep doen op de geestelijke gezondheidszorg);
- de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen;
- de uitvoering van de jeugdreclassering.

Centrum voor Jeugd en Gezin+

De Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden hebben de uitvoering van de Jeugdwet ondergebracht in het Centrum voor Jeugd en Gezin+. Alle Kempengemeenten hadden al een Centrum voor Jeugd en Gezin. De + staat dus voor meer Kempengemeenten die samenwerken en meer taken om uit te voeren. Jongeren tot 18 jaar en hun ouders bij het CJG + terecht voor hulp en ondersteuning. In sommige situaties is een uitloop naar 23 jaar mogelijk.

Jeugdhulpteams

In het Centrum voor Jeugd en Gezin+ zijn vijf teams met jeugd- en gezinswerkers actief. Elke Kempengemeente heeft een eigen Lokale Ondersteuningsteam (LOT). Dit is een team met

professionele jeugd- en gezinswerkers die dichtbij jeugdigen en hun gezinnen ondersteuning kan bieden. Dit team zorgt ook voor contacten met scholen, opvang, verenigingen, huisartsen, loketten veiligheid en is in de buurt aanwezig. Bij een ondersteuningsvraag in opvoeden of opgroeien zijn de jeugd- en gezinswerkers van deze teams de aangewezen professionals om de ondersteuning te bieden of samen te bekijken wat nodig is.

Als de gevraagde of benodigde ondersteuning over een complexe problematiek gaat dan schakelt het Lokaal Ondersteuningsteam het Kempenteam voor Jeugdhulp (KTJ) in.

Eén gezin, één plan en één regisseur

De jeugd- en gezinswerkers van de ondersteuningsteams in de Kempengemeenten willen dichtbij aanwezig zijn en in samenhang met alle betrokkenen effectieve ondersteuning bieden. Ze zorgen ervoor dat in elk gezin het overzicht in de ondersteuning georganiseerd wordt door een gezinsplan op maat.

Aanpak

Na aanmelding van een jongere wordt een afspraak gemaakt door een jeugd- en gezinswerker van het Lokale Ondersteuningsteam (LOT) voor een kennismakingsgesprek. In dit gesprek stelt het gezin samen met deze medewerker vast wat het gezin wil bereiken. Dat is de basis voor het 'gezinsplan'. De jeugd- en gezinswerker van het LOT onderzoekt welke jeugdhulpaanbieders eventueel al betrokken of eventueel nodig zijn. Altijd wordt ook geïnventariseerd wat de eigen kracht is van het gezin en de kracht vanuit de sociale omgeving. Samen met het gezin en eventueel de sociale omgeving wordt het gezinsplan uitgevoerd. De jeugd- en gezinswerker voert zelf ondersteuning uit en houdt samen met de gezinsleden in de gaten of de doelen worden bereikt.

Zowel de jeugd- en gezinswerkers van het LOT als van het KTJ zijn bevoegd om eventueel specialistische jeugdhulp in te schakelen of een persoonsgebonden budget in te zetten om op die manier de doelen vanuit het gezinsplan te behalen.

4.3. Orthopedagoog en Centrum Passend Onderwijs KempenKind

Met ingang van het schooljaar 2014-2015 is een orthopedagoog van ons Centrum Passend Onderwijs als vaste partner aan het Ondersteuningsteam toegevoegd.

De orthopedagoog kan ook geraadpleegd worden bij zeer specifieke vragen over leerlingen. De orthopedagoog heeft ook een gidsfunctie en kan doorverwijzen naar collega's met bijvoorbeeld meer expertise op een bepaald gebied.

We vinden dat we met genoemde partners een goed zicht kunnen houden op de ontwikkeling van de aan ons toevertrouwde kinderen in het spectrum van:

- Medische aspecten
- Maatschappelijke en "thuis gerelateerde" aspecten
- Didactische en Pedagogische aspecten

5. Taken leerkracht, intern begeleider, directie

5.1. Taken leerkracht op gebied van ondersteuning

De leerkracht is verantwoordelijk voor het stimuleren en begeleiden van de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van alle leerlingen in zijn groep en gaat er van uit dat leerlingen verschillende onderwijsbehoeften hebben. De taak van de leerkracht is om zo goed mogelijk aan deze behoeften tegemoet te komen;
De leerkracht is bekend met het interne zorgsysteem van de school;
De leerkracht draagt er zorg voor dat hij/zij het jaarprogramma af krijgt;
De leerkracht heeft overzicht over het jaarplan; De leerkracht neemt de toetsen van de toetskalender af en kijkt ze na. De leerkracht zet de gegevens hiervan in ParnasSys. Hij /zij maakt een groepsoverzicht binnen 3 weken na afname van de toets waarin ook urgente analyse is opgenomen van niet behaalde cruciale leerstof die is afgesloten;
De leerkracht rapporteert de beoordeling van de methodegebonden toetsen van de leerlingen in digitaal registratiesysteem en/of in groepsmap;
De leerkracht signaleert, observeert en interpreteert de toetsgegevens. Samen met de interne begeleiders en/of in het zorgoverleg wordt de toetsinformatie besproken. De leerkracht stelt zelf een groeps- of individueel plan op en mailt een kopie naar de IB-er;
De leerkracht draagt zorg voor het extra materiaal, dat hoort bij de handelingssuggesties en bij eigen interventies. Indien gewenst in overleg met de Intern Begeleider;
De leerkracht meldt zorgleerlingen aan bij de interne begeleiders voor nader overleg;
De leerkracht bereidt leerlingbesprekingen voor d.m.v. het invullen van het leerlingbespreekformulier;
De leerkracht zorgt voor de rapportage. In het groepsoverzicht worden naast resultaten ook stimulerende en belemmerende factoren beschreven evenals ondersteuningsbehoeften en sociaal-emotionele kenmerken van de leerling;
De leerkracht onderhoudt regelmatig contact met ouders van alle leerlingen in de groep. In principe vinden er drie keer per jaar vinden voortgangsgesprekken plaats. Ook stelt de leerkracht de ouders op de hoogte bij: bijzonderheden, intern onderzoek, deelname aan speciale programma's, bespreekt met hen onderzoeksverslagen en brengt verslag uit over handelingsplannen;
De leerkracht maakt bij alle (geplande) gesprekken met de ouders een verslag en noteert dit in ParnasSys;
De leerkracht draagt bij aan innovaties en ontwikkelingen binnen de school;
De leerkracht dient op de hoogte te blijven van recente ontwikkelingen op het gebied van zorg en / of leerlingproblematiek.

5.2. Taken intern begeleider

Het ondersteunen en begeleiden van leerkrachten bij het opstellen/uitvoeren van groeidocumenten/groepsplannen, indiv. handelingsplannen/arrangementen en OPP's;
Het initiëren en monitoren van onderwijskundige vernieuwingen;
Het begeleiden van leerkrachten in veranderingsprocessen
Het opstellen en bewaken van de toetskalender en het controleren van de toetsgegevens in het leerlingvolgsysteem LOVS;

Het uitvoeren van klassenconsultaties en voeren van evaluatiegesprekken m.b.t. klassenconsultatie en ontwikkeling leerkracht;
Het plannen, voorbereiden en leiden van de groepsbespreking, algemene leerling- en consultatiebespreking en de verslaglegging hiervan;
Het plannen en leiden van de individuele leerlingbespreking;
Het voorzitten van leerlinginterviewmomenten tijdens teamvergadering (teamleider neem desgewenst deze taak over);
Onderhouden contact met externe zorginstanties;
Aanwezigheid indien gewenst bij oudergesprekken en overlegmomenten;
Controle op bijhouden leerlingdossiers;
(Monitoren van) administratie zorgleerlingen
Beheer orthotheek.

5.3. Taken managementteam

Het managementteam bestaat uit de directeur, de teamleiders van de HooLaHu-scholen en de intern begeleider. De uiteindelijke eindverantwoordelijkheid van de zorg ligt bij de directeur. teamleider heeft vooral een uitvoerende en bewakende taak. Verder is hij/zij aanspreekpunt voor ouders en de diverse geledingen, indien de directeur niet aanwezig is. De taken van het managementteam, in het bijzonder de directeur, m.b.t. tot de zorg kunnen als volgt samengevat worden:

Bewaakt mede de visie en uitvoering van het ondersteuningsplan;
Is eindverantwoordelijk voor de juiste zorg op school;
Draagt zorg voor afstemming algemene beleidsvoornemens en zorgbeleid;
Heeft regelmatig overleg met de IB-er en het team over de uitvoering van het ondersteuningsplan;
Verleent inspiratie + informatie t.a.v. ondersteuning in de school;
Draagt zorg voor de benodigde facilitering om het voorgenomen ondersteuningsbeleid naar behoren uit te kunnen voeren;
Neemt deel aan bovenschoolse bijeenkomsten t.b.v. afstemming en optimalisering ondersteuningsbeleid
Mede toezien dat de leerkrachten de taken uitvoeren, zoals bv. het bijhouden van groepsoverzichten, groepsplannen en uitvoeren van het zorgrooster;
Met IB-er en teamleider trendanalyses bespreken en conclusies trekken;
Het monitoren van aanvragen voor lichte en zware ondersteuning;
Controleren van de door de IB en teamleider uit te voeren taken.